

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala / Terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma 2014–2018 Liite

Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014–2023 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.6.2014. Palveluverkkosuunnitelma on laadittu tilanteessa, jossa useat palveluja koskevat merkittävät valtakunnalliset ratkaisut ovat auki. Merkittävin terveydenhuollon palveluverkon kehittämistä ohjaava muutos on valmisteilla oleva sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva laki.

Vuonna 2017 voimaan tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevassa laissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta viidelle alueelliselle järjestäjälle, jotka todennäköisesti luodaan nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta. Uusi organisaatio on kuntayhtymä, jonka rahoitus tulee kunnilta painotetun kapitaatioperiaatteen mukaisesti. Kuntien asema muuttuu jatkossa palvelujen järjestäjästä palvelujen tuottajaksi.

Vantaan kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitelmassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja palveluverkot esitellään tulosaluekohtaisesti. Terveydenhuollon palveluja on kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueilla.

Vanhuspalvelujen tulosalue vastaa mm. vuodeosastohoidosta kokonaisuudessaan ja perhepalvelujen tulosalue mm. perustason lastenpsykiatriasta. Perustason ja erikoissairaanhoidon hoitovastuun rajapinta on muodostunut viime vuosina osin sattumanvaraisesti ja palveluketjujen toimivuudessa ja resurssien ohjautumisessa on ollut epäselvyyttä.

Tulevassa sote- mallissa järjestämisvastuun siirtyessä alueelliselle toimijalle siirtyy vastuu hoitoketjujen ohjauksesta pois kunnalta. Uudessa mallissa Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala muodostaa oman tuottaja-alueensa. Palveluverkkoa ja palveluvalikkoja koskevat ratkaisut tulee tehdä vasta, kun tiedetään järjestäjän näkemys alueellisesta kehittämisestä sekä mm. erikoispalvelujen ja peruspalvelujen välinen rajapinta ja hoitoketjujen välinen vastuunjako. Terveydenhuollon toimintojen kehittämisen painopisteenä on palvelujen asiakaslähtöisyys ja palveluprosessien tuottavuus. Toimintojen kehittäminen entistä kilpailukykyisemmiksi on keskeistä valmistauduttaessa tulevaan tuottajarooliin.

Terveydenhuollon palveluverkon kehittämisen tulee perustua väestön palvelutarpeeseen ja palvelutoiminnan tehokkuuden maksimointiin. Palvelujen järjestäjä tulee tulevaisuudessa arvioimaan palvelujen tarpeen ja määrittämään saatavuus- ja saavutettavuuskriteerit. Palveluverkon laaja kehittäminen ennen em. linjauksia ei ole tarkoituksenmukaista. Tuottajan organisaation kehittäminen, ml. palveluverkko, tulee siten ajankohtaiseksi vuonna 2017.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan Terveyspalvelujen tulosalue

jakaantuu kolmeen alueeseen, joihin jokaiseen sisältyy ns. iso, monipuolisen palveluvalikon terveysasema sekä pienempiä terveysasemia (lähiterveysasemat). Isot asemat sijaitsevat Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä ja pienemmät Martinlaaksossa, Länsimäessä, Korsossa ja Hakunilassa. Hakunilan toiminta on ulkoistettu Attendo Oy:lle (sopimus vuoden 2014 loppuun asti). Lähiterveysasemien ydinpalvelutoiminnan muodostavat lääkärin ja hoitajan vastaanotot sekä päiväpoliklinikkatoiminta. Kaikilla terveysasemilla toteutetaan listamallin mukaista omalääkäritoimintaa. Potilaskeskeisyyttä ja asiakaspalvelua kehitetään ns. tiimityömallin avulla, jossa lääkärit ja hoitajat muodostavat potilastyöstä yhdessä vastuuta ottavat tiimit. Isojen terveysasemien lisäksi samaan kiinteistöön on keskitetty muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Myyrmäen terveysasemalle sijoittuvia palveluja ovat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, diabetesyksikkö, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, skopiayksikkö, matkailijoiden rokotusvastaanotto. Lisäksi samaan rakennukseen

sijoittuvat HUS - Röntgen, Länsi-Vantaan psykologipalvelut, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, apuvälinelainaamo, Länsi-Vantaan hoitotarvikejakelu, hammashoitola, Vantaan sosiaali- ja terveysneuvonta Vinkkari (suonen sisäisten huumeiden käyttäjille, perhepalvelujen tulosalue) sekä työterveysyksikkö (Vantaan työterveys liikelaitos).

Tikkurilan terveysasemalle sijoittuvia palveluja ovat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, diabetesyksikkö, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, matkailijoiden rokotusvastaanotto. Lisäksi samaan rakennukseen sijoittuvat on HUS - Röntgen, vanhusten kotihoito ja tehostettu kotihoito (vanhuspalvelujen tulosalue), sosiaaliasema (perhepalvelujen tulosalue), hammashoitola, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, Vantaan sosiaali- ja terveysneuvonta Vinkkari (perhepalvelujen tulosalue) sekä työterveysyksikkö (Vantaan työterveys liikelaitos).

Koivukylän terveysasemalle sijoittuvia palveluja ovat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, silmänpohjakuvaukset, jalkaterapeutit, diabetesyksikkö sekä ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola. Lisäksi samaan rakennukseen sijoittuvat perheneuvola (perhepalvelujen tulosalue), äitiys- ja lastenneuvola, apuvälinelainaamo, Itä-Vantaan hoitotarvikejakelu, hammashoitola, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, sosiaaliasema (perhepalvelujen tulosalue), kotihoito ja omaishoidontuki (vanhuspalvelujen tulosalue), kuulontutkimus, lääkinnällisen kuntoutuksen toimisto, psykologipalvelut (perhepalvelujen tulosalue) sekä yli 65-vuotiaiden sosiaalityö (vanhuspalvelujen tulosalue).

Terveysasemilla toimii lisäksi depressiohoitajia, fysioterapeutteja, toimintaterapeutteja sekä ehkäisy ja perhesuunnitteluneuvolapalveluja.

Äitiys- ja lastenneuvoloiden palveluverkkoa on keskitetty suunnitelmallisesti pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin yksiköihin (18 yksikköä vuonna 2006, 11 yksikköä vuonna 2014). Näin palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden. Neuvolan keskitetty puhelinpalvelu sijaitsee Tikkurilan neuvolan tiloissa.

Kouluterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla pääsääntöisesti koulupäivän aikana koululta tai sen välittömästä läheisyydestä. Kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanottopalvelut.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään kokonaisuutena joko oppilaitoksessa tai keskitetyssä opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä.

Vantaalla virka-ajan ulkopuolinen päivystys on keskitetty Peijaksen sairaalaan. Kyseessä on yhteispäivystys, jossa erikoissairaanhoidosta vastaa HUS ja perusterveydenhuollonterveyskeskuspäivystyksestä Vantaan kaupunki. Vantaa ostaa terveyskeskuspäivystyksen ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Terveyspalveluissa ei missään toiminnoissa ole ylikapasiteettia. Käyttöaste on 100 %. Palvelujen kysyntä on suurempaa kuin tarjontaa. Toimintaa ja palvelujen saatavuutta priorisoidaan ja lakisääteisiin velvoitteisiin vastataan (mm. hoitotakuu) käytössä olevien resurssien puitteissa. Kansallisen näkemyksen mukaan vuosittain vastaanottotoiminnan palveluja käyttäneiden osuus väestöstä tulisi olla 60 %, sen ollessa Vantaalla 50 %.

Terveydenhuoltolaissa potilaan valinnanvapautta on lisätty kunnallisten terveyspalvelujen suhteen. Kuntarajat ylittävä terveysaseman valinnanmahdollisuus käynnistyi vuoden 2014 alussa. Siirtyminen kunnasta toiseen on ollut varsin pientä. Terveysasemien talouden hallinnan malliksi on ehdotettu siirtymistä bruttobudjetoinnista nettobudjetointiin ja mahdollisesti tasejatkuvuuteen (Vantaan kaupunki, Terveysasemien vastaanottotoiminnan nettobudjetointiin siirtymisen mahdollisuudet, Loppuraportti). Päätöksiä asian suhteen ei ole tehty.

Suun terveydenhuollon palveluverkko

Suun terveydenhuollon palvelut tuottaa Suun terveydenhuollon liikelaitos sosiaali- ja terveystalouden toimissa järjestäjänä ja tilaajana menomäärärahan ollessa budjetoituna terveystalouteen. Suun terveydenhuollon palveluverkkoa on suunniteltu tiivistettäväksi taloussuunnitelmakaudella. Suun terveydenhuollon palveluverkon optimoinnissa lähtökohtana on, että hoitohuoneiden määrä pysyy nykytilan mukaisena, jolloin lopetettavan hoitolan tilalle osoitetaan korvaava tila. Suun terveydenhuollon palvelua keskitetään suunnitelmallisesti suurempiin yksiköihin. Pienistä yksiköistä luovutaan siten, että niiden toiminnot yhdistyvät isompiin yksiköihin. Toimitiloja kehitetään tukemaan työhuoneiden monihuone- ja monikäyttämällä. Yhteistyötä suun terveydenhuollon ja oppilashuollon sekä neuvolatoiminnan välillä mm. seulonnoissa ja perhe- ja lastenneuvolatoiminnassa tiivistetään. Suuremman liikkuvan yksikön (3-5 hoitoyksikköä) käytön hyödyt ja kustannukset selvitetään. Liikkuvan yksikön tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen alle koulu- ja ala-asteikäisillä sekä vanhusten palvelulaitoksissa asuvien hoidon saatavuuden parantaminen. Yksikköä voidaan hyödyntää myös erilaisissa terveydenedistämisen suunnitteluissa tilaisuuksissa. Suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelmasta on tehty Vantaan kaupungin edellyttämä vaikutusten ennakkoarviointi.